

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

OBS Koolhoven

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Openbare Basisschool Koolhoven

Datum bezoek : 24 november 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: René Melisse

Sardes, Utrecht

Januari 2016

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Mw. Astrid van der Weide (directeur), Mw. Ted Outmaijer, (IB onderbouw), Mw. Eva v.d. Pasch (IB Bovenbouw) en Mw. Doortje Kouwenberg (leerkracht groep 7). Bij het interview was geen ouder aanwezig.
- observaties bij enkele lessen: groep 3 (rekenen), groep 1/2 (spelen en werken), groep 7 (rekenen) en groep 6 (zelfstandig werken aan weektaak)
- een teamgesprek - aanwezig waren: een representatief deel van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

OBS Koolhoven is een grote, openbare basisschool in de nieuwbouwwijk Koolhoven en valt onder het bestuur van de Stichting Opmaat. De school heeft op de teldatum (1-10-2015) 698 leerlingen. De school deelt het gebouw met de kinderopvang en maakt tijdens schooltijd ook gebruik van enkele van de ruimtes van de BSO. De ouderpopulatie bestaat voor een groot deel uit tweeverdieners en ouders kiezen voor de school omdat ze gebruik kunnen maken van de aanwezige kinderopvang. Ook is het de enige school in de wijk. Sinds 2006 is de school twee maal verbouwd om aan het stijgende leerlingaantal tegemoet te kunnen komen. Ook nu heeft men klaslokalen te kort en zit bijvoorbeeld een kleutergroep noodgedwongen in een ruimte van de kinderopvang. Vieringen worden verticaal door de school georganiseerd omdat de aula veel te klein is.

De school telt 28 groepen (7 groepen 1-2, 4 groepen 3, 4 groepen 4, 5 groepen 5, 3 groepen 6, 3 groepen 7 en 3 groepen 8) en werkt met een jaarklassensysteem. De groepsgrootte ligt tussen de 20 en 30 leerlingen. Op de school is veel aandacht voor gedragsregels. Tijdens de lesbezoeken zag je in iedere groep deze regels terug komen. De school besteedt veel aandacht aan het stimuleren van de eigen zelfstandigheid. In de groepen 3 t/m 8 wordt er met een weektaak gewerkt. De omvang van de weektaak neemt toe naarmate men in een hoger leerjaar komt. Er is voor de verschillende groepen een leerplein waar onder begeleiding van een onderwijsassistent per jaargroep wordt gewerkt.

OBS Koolhoven wil onderwijs bieden dat zich richt op de brede ontwikkeling van kinderen uitgaande van ieders mogelijkheden en onmogelijkheden. Men probeert daarbij recht te doen aan de verschillen tussen leerlingen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

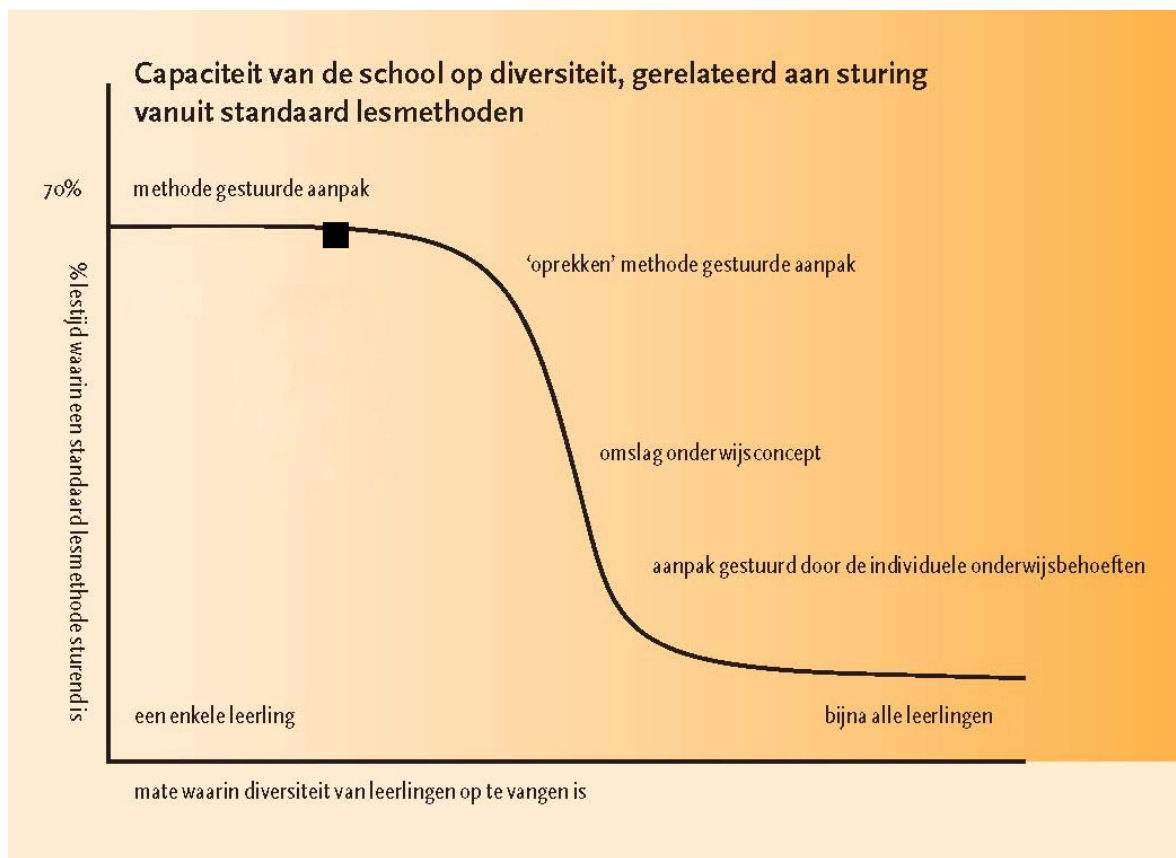
In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van **naam school** weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas. Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

OBS Koolhoven bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

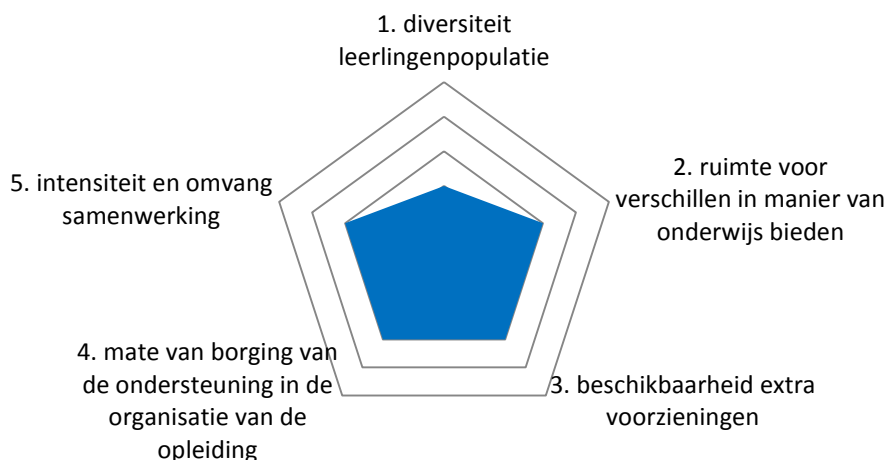
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is OBS Koolhoven te karakteriseren als een **netwerkschool**. Er is geen categorie netwerkschool-plus, maar daar zou OBS Koolhoven gezien de scores op de verschillende velden goed in gepast hebben.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De leerlingenpopulatie is op vrijwel alle achtergrondkenmerken zoals sociaaleconomische- en culturele achtergrond van de ouders en leerling kenmerken als niveau van leren en specifieke onderwijsbehoeften homogener dan de meeste scholen.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De onderwijsaanpak biedt vooral mogelijkheden om te differentiëren naar niveau. Over het algemeen heeft men een vaste aanpak en is de leerlijn die de methode aangeeft leidend. Overeenstemming in aanpak is er vooral per leerjaar en de mate waarin ouders en leerlingen worden betrokken bij de manier van lesgeven is klein.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Door meer systematische aandacht te geven aan verschillen in manieren waarop kinderen leren (leerstijlen) en variatie mogelijk te maken creëert men meer ruimte voor verschillen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De school heeft de beschikking over een HBO+ geschoolde taalcoördinator, een collega met Master SEN, 2 collega's met een IB-opleiding, 3 met een RT-opleiding en 1 met een specialisatie jonge kind. Ook is er een wijde range aan extra onderwijsmaterialen beschikbaar.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

niet van toepassing

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Er zijn duidelijke procedures en afspraken, niet alleen op papier maar ook door het team gedragen en toegepast.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De manier waarop en de mate waarin ouders bij de ondersteuning worden betrokken zou nog planmatiger kunnen worden aangepakt.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De school werkt functioneel samen met onderwijspartners maar deze samenwerking is nog beperkt zowel met partners binnen als buiten het onderwijs.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Niet van toepassing

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

De ambitie van het team is om voor ieder kind zo goed mogelijk onderwijs te bieden passend bij de mogelijkheden van ieder kind. Het team ziet meerwaarde aan diversiteit in de school omdat dat een weerspiegeling is van de maatschappij waar ze de kinderen op voor willen bereiden. Wel moet er een balans blijven tussen wat de onderwijsbehoeften van kinderen zijn en wat de school kan daarop kan bieden. Veiligheid voor iedere leerling, zowel sociaal als fysiek, staat daarbij voorop. Daarbij ziet men grenzen aan het aantal leerlingen dat men op kan nemen met specifieke ondersteuningsbehoeften op gedrag veel meer dan het aantal leerlingen dat men op kan nemen met specifieke cognitieve behoeften of fysieke beperkingen. Leerkrachtvaardigheden zijn van belang voor een positief pedagogisch schoolklimaat. Door de komst van passend onderwijs heeft men het gevoel dat er geïnvesteerd is in het leren om te gaan met specifieke onderwijsbehoeften maar dat men daarin nog meer kan leren. Binnen het team heerst een open en betrokken sfeer die als basisvoorwaarden kan worden gezien voor verder ontwikkeling van de teamexpertise.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☒	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☒ hoog
☒	matig
☐	sterk

In de wijk wonen veel tweeverdieners. Er is slecht een klein stukje met sociale huurwoningen.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

De thuistaal is voornamelijk Nederlands. Op de 700 leerlingen zijn er niet meer dan 25 waar thuis een andere taal wordt gesproken dan Nederlands.

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Om dezelfde reden verschilt de culturele achtergrond weinig. Men heeft bijvoorbeeld enkele leerlingen met een Somalische achtergrond. De leerlingen met een Marokkaanse achtergrond hebben hoger opgeleide ouders niet van een eerste generatie.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

De uitstroom varieert van VMBO-t tot VWO, maar de meeste leerlingen gaan richting Havo. Men heeft uitschieters naar boven en beneden, maar de prestaties liggen wel boven het landelijk gemiddelde.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Binnen het handelingsgericht werken wordt er naar leerstijlen gekeken en ook vanuit het concept van Meervoudige Intelligentie. Men heeft niet de indruk dat er meer variatie in leerstijl is dan op andere scholen maar omdat men er aandacht voor heeft valt het misschien meer op. Meervoudige Intelligentie is als concept (nog) niet in de visie van de school opgenomen, maar komt wel in de groepsplannen terug.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Er zijn weinig kinderen met een OBP

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Omdat leerkrachten wel meer last kunnen hebben van gedrag lijkt het soms meer.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☒	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☒	☐	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☒	☐	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☒	☐	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Men ervaart in vergelijking met vorige audit een verschuiving op de dimensie "kennis overdracht-zelf ontdekken". Vorige keer vond men dit net een 2 maar nu gaat men richting 3. Dit zie je onder meer terug in de leerlijn 'leren-leren' die is ingezet en de methode DaVinci voor WO.

Men is resultaatgericht en is bewust bezig met het leggen van een basis voor verdere kennis. In de bovenbouw is er iets meer sprake van toepassing. Er wordt wel in groepjes gewerkt maar niet individueel. Ook leerlingen met een eigen leerlijn worden geclusterd. De leerkracht bepaald de kaders waarbinnen geleerd kan worden. Iets anders zou niet passend zijn bij deze school. Men probeert het maximale uit iedere leerling te halen.

Het werken met de methode is lange tijd leidend geweest maar door het werken met groepsplannen is de methode iets meer los komen te staan. Door het leerdoel los te koppelen van de leerstof heeft men niet altijd de methode nodig. Deze verandering voltrekt zich per vakgebied. Het is als eerste ingezet bij rekenen maar nu ook bij lezen en schrijven. In praktijk hangen de groepsplannen nog wel aan de methode en wordt er gebruik gemaakt van methode gebonden toetsen.

Bij de normering spelen ook pedagogische doelen. In de onderbouw wordt er een enkele keer met een schaduw rapport gewerkt; 1 voor de leerling en 1 voor de ouders. In de bovenbouw doet men dit bewust niet en kiest men er voor om de leerling e.e.a. uit te leggen. Men laat de leerling zelf reflecteren op het rapport met een blad waarop ze zelf aangeven waar ze trots op zijn en waar ze nog wat kunnen leren.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Op het leerplein wordt er gewerkt met een homogene groepen onder begeleiding van een onderwijsassistent. Doordat er een gedeelte van de leerlingen naar het leerplein gaat heeft de groepsleerkracht ruimte voor extra aandacht binnen de groep.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☒ nee, niet of nauwelijks

Er wordt wel gedifferentieerd naar niveau, maar nog niet op leerstijl. Door in werkvormen te variëren komen wel alle leerstijlen aan een keer aan hun trekken.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De school heeft geen combinatiegroepen. Alleen voor de kleuters heeft men de gebruikelijke 1-2 combinatie. In het totaal zijn er op het moment van het schoolbezoek 714 leerlingen.

Er zijn 7 groepen 1/2, variërend in leerlingaantal van 27 tot 30.

Van de groepen 3 t/m 5 zijn er van ieder 4, variërend in aantal leerlingen van 20 tot 26. Van de groepen 6 t/m 7 zijn er van ieder 3, variërend in leerlingaantal van 20 tot 29.

Van de 28 groepen hebben er 18 een fulltime leerkracht. Op 1 na hebben alle kleutergroepen een fulltime leerkracht.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 50%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 20%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 5%

toelichting:

Leerkrachten die langer in hetzelfde leerjaar werken hebben over het algemeen meer kennis van doelen en leerlijnen. Zeker als je leerlijnen in algemene zin bekijkt en niet als de lijn die in de methode zit. Er komen zeker momenten voor dat leerkrachten handlungsverlegen zijn in pedagogisch opzicht. Men ervaart dat door passend onderwijs er meer leerlingen zijn met dusdanig gedrag dat dit om een aparte pedagogische aanpak vraagt. Vanuit Plein013 heeft men hier, via consultants, ook extra ondersteuning bij.

Initiatief van leerkrachten voor dialoog met leerlingen over ondersteuningsbehoeften vindt incidenteel plaats.

Meestal gebeurt dit dan op advies van de consultant.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☐ teamaanpak

Er zijn door de school heen afspraken over begeleiding maar daar wordt niet altijd even strikt aan gehouden. Per leerjaar is er afstemming en is er sprake van een gezamenlijke aanpak.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Het gesprek met ouders gaat vooral over pedagogische zaken. Met ouders wordt besproken hoe zij het gedrag van het kind zien/ervaren en hoe het thuis met het kind gaat.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Handelingsgericht werken is een expertise die door het hele team gedeeld wordt. In groep 1 tot en met 8 heeft men 'levelwerk' voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Hierbij gaat het echter meer om materiaal dan om expertise.

Het werken met Meervoudige Intelligentie is als teamexpertise in opbouw.

Alle teamleden hebben bijscholing gehad voor muziek binnen een teamtraject.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
 - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

(zie ook dataformulier)

Er is een onderwijsassistent voor 32 uur per week voor de groepen 1-3 en een Onderwijsassistent voor de groepen 3-8 voor 40 uur per week. In diverse groepen zijn er stagiaires in totaal voor 58 uur per week. Voor cluster leerlingen (22) is er 20 uur beschikbaar van een remedial teacher.

Op het leerplein wordt gewerkt onder begeleiding van de onderwijsassistenten. Omdat men van ieder leerjaar parallelgroepen heeft gebeurt dit niet met groepen van kinderen uit verschillende leerjaren.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Onderstaande opsomming is overgenomen uit het door de school aangeleverde dataformulier.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Spreekbeeld, PARWO, Woordenschat om je heen, Spelling in blokjes
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. Stippestapen, concentreren kun je leren
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Maatwerk, Kwantiwijzer, PARWO
- ☒ gericht op auditieve informatieverwerking, nl. Luisteren is leren
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. Spelling in blokjes
- ☒ anders, nl. Cito-toetsen voor speciale leerlingen

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kinderen en hun sociale talenten
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. Document Sociale Veiligheid
- ☒ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. Leergang "Leren leren"
- ☒ het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. MI-werkvormen, datamuur, Energizer
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Document Sociale Veiligheid
- ☒ anders, nl. in kaart brengen van de onderwijsbehoefte van kinderen; Praat en Tekenen

* Kanttekening van de auditor bij deze opsomming is dat niet alles gaat om didactisch materiaal en ook niet alles valt buiten de range aan didactisch materiaal die op nagenoeg iedere basisschool aanwezig is.

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen:

- aangepast meubilair
- extra rolstoel
- aangepaste schrijfmaterialen
- aangepaste scharen
- kleine hulpmiddelen zoals tangles, koptelefoons, bijtsticks, time-timers
- aangepaste schriften met speciale liniering
- allerlei modellen wiebelkussens
- studybudy's
- staan-werkplekken

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding:

Leerplein voor onder- en bovenbouw. Verder zijn er BSO-ruimtes die men overdag kan gebruiken voor leerplein-activiteiten.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften:

Naast de inpandige gymzaal heeft men nog de beschikking over een extra ruimte met een gymvloer.

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust:

Men heeft de beschikking over BS)-ruimtes die voor dit doel kunnen worden gebruikt.

buitenruimten

Naast de schoolpleinruimte waar efficiënt gebruik van wordt gemaakt (pauzerooster) heeft de kleutergroep die in een BSO-ruimte zit nog een kleine eigen buitenruimte.

Het schoolgebouw is sinds 2006 twee maal vergroot. Op dit moment maakt men gebruik van enkele BSO-ruimtes voor de huisvesting van kleutergroepen. Door de indeling en inrichting van deze ruimtes, bijvoorbeeld met een semi-toiletblokje midden in de ruimte, vraagt dit extra aanpassingsvermogen van de leerkracht. Ook pedagogisch en didactisch gezien vraagt een dergelijke ruimte extra inspanning van de leerkracht.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>		De
	x	visuele beperkingen	
	x	auditive beperkingen	
	x	spraak/taal belemmeringen	
x		cognitieve beperkingen	
	x	motorische beperkingen	
	x	beperkingen door langdurige ziekte	
x		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)	
x		ADHD	
	x	dyslexie	
		overige psychiatrische aandoeningen	
x		gedragsproblemen	
		onderwijsachterstanden andere culturen	
		anders, nl.	

school heeft de beschikking over een HBO+ geschoolde taalcoördinator, een collega met Master SEN, 2 collega's met een IB-opleiding, 3 met een RT-opleiding en 1 met een specialisatie jonge kind. De buiten de school snel toegankelijke expertise loopt via de consultants van Plein013. ook heeft men rechteer contact met een ergotherapeut.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg		x		
GGD	x			
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis	x			
Revalidatiekliniek	X			
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		x		
Politie		x		
anders, nl. ... - RPCZ-dyslexie medewerker - integrale vroeghulp - onderzoeksinst. (Amacura, Spijkers)		x	x	

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De eindverantwoordelijkheid ligt bij de leerkracht. De IB-er is ter ondersteuning en advisering.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Het ondersteuningsplan zoals dat op papier staat wordt ook in praktijk zo uitgevoerd onder meer door gebruik van het leerplein.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Er wordt gewerkt met het volgsysteem van het Cito en met Asis. Men heeft geen volgsysteem voor sociaal-emotionele ontwikkeling. De inspecteur heeft daar een opmerking over gemaakt, maar was op zich wel tevreden over de aanpak voor sociale-emotionele ontwikkeling die men hanteert.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Men werkt volgens de één-zorgroute. De aanpak op papier wordt op basis van de praktijkervaringen aangepast zodat er congruentie is tussen papier en werkelijkheid.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Men heeft voor de meeste voorkomende situaties protocollen, genoemd worden dyslexie, pesten, gescheiden ouders, medicijngebruik, hoog begaafdheid, sociale veiligheid. Maar deze opsomming is zeker niet volledig. Men geeft aan geen protocol voor dyscalculie te hebben.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Aan het begin van ieder schooljaar is er een individueel gesprek met ouders. Centraal daarin staan belemmerende en stimulerende factoren. Dit is ook het geval bij de overdracht. Het betrekken van ouders zit vooral op het niveau van raadplegen. Wanneer er iets speciaal met een kind is worden de ouders bij voortgangsgesprekken betrokken. Dan gaat het vooral om afstemmen en in sommige gevallen om het als partners samen werken.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De enige school in de nabijheid ligt aan de andere kant van de spoorlijn. Hier wordt verder niet veel mee gedeeld.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Men neemt deel aan de bestaande netwerken (directeuren en IB-ers) maar dat speelt zich meer af op het niveau van informeren. Er is verder geen samenwerking.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen het eigen bestuur is er ook een directeuren netwerk en een netwerk voor IB-ers. Ook hierin is geen sprake van hechte samenwerking maar meer van informeren. Men neemt deel aan de Opmaat-academie.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

De samenwerking met de diensten van Plein013 verloopt via de beide consulenten die aan de school verbonden zijn.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Er is geen samenwerking met instellingen voor VVE. Met het VO heeft men samenwerking in de vorm van verrijkkingsklassen voor groep 8.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Men heeft goed contact met sbo en so. Als het nodig is, bijvoorbeeld rond plaatsing of terugplaatsing is er goed overleg.